

REDACTIA
red. Deák Ferencz-nică nr. 20.ABONAMENTUL
Pentru Austro-Ungaria:
• un an 20 cor.
• 1/2 an 10 .
• 1/4 an 5 .
• 1 luna 2 .
• an de Duminecă pe an
4 coroane.
Pentru România și străinătate pe an 40 franci.
Inscriptie nu se înapoiază.ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-nică nr. 20.INSERTIUNILE:
de un sărăciu: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
de fiecare publicație.Atât abonamentele, cât și
inserțiunile sunt să se plătească
înainte în Arad.

Borsoi nefranțate nu se primește.

TRIBUNA POPORULUI

Politica Românilor.

Sub titlul de mai sus „Hazánk” iela 29 Martie publică, la loc de trunte, un articol care pe cît de remarcabil este, pe atat de mult greșește în apreciere unul fapt care, zice, după proaspăt, este însă de mare importanță în viața națională română.

E vorba de tinerii universitari români, despre cari zice:

„Din punct de vedere practic este mai importantă atitudinea ire-dentistă a studenților universitari români față de congresul internațional. N’avem cuvînt destul de aspru pentru a osândi acest fapt; după a noastră părere o tradare de patrie în timp de pace numai acel cetățean poate săvîrși care s’ar demite la fapte ca ale colonelului Grimm. Fanatism și nepri-cepere la tineri, orbire sufletească și mare nedibacie politică la cei cari îl inspiră și-i sfatuesc...”

Se înțelege că întreagă această osândă e chiar în vînt: tinerimea română nici n’ă intenționat nici nu vrea să comită lucruri cari să aibă măcar aparență nepatriotismului. Ci întreaga „tradare de patrie” a fost nascocita anume, pentru că rectorul și mai facă de lucru și să aibă prilej a culege lauri și merite patriotic. Dl Dr. Șerban a desmintit doar în plina ședință a Dietei că după informații luate din isvorul cel mai competent, tinerii români nici de departe nu se găsesc la lucruri contrare legii și bunului simț.

„Hazánk” era însă își exprimă de altfel speranță, că tinerii nu vor săvîrși faptele pentru care pot fi dată afară din școli și eventual chiar în judecata.

Desigur!

Nu însă din motivul pe care-l invoca „Hazánk”... Viitoarea atitudine a studenților numitul ziar o face adică pendantă dela hotărîrile ce se vor lua de Români în chestia revisuirii programului național, chestie susținută de d-nii Dr. Mihu și Brote.

Zice că hotărîndu-se revisuirea, studenții vor fi și ei mai concilianți.

Dar ce are a face una cu alta? Studenții în primul rînd stau la universitate să învețe, să dea examenul din vreme, să se păzească de fapte pentru cari ar fi siliti, spre marea noastră părere de rîu, a emigră din patrie, pentru că fie care emigrant cultural este o reală perdere pentru noi. El se ocupă la școli de chestii ideale, de cultivarea sentimentului național și patriotic, politică militantă au vreme să facă după ce părăsesc universitatea și săcăsească și-a câștigat o situație în mijlocul poporului român.

Colegiul dela „Hazánk” să despără deci cele două chestii, căci ele sunt de natură diferită.

Cat privește acum observările ce se face la articolul d-lui Brote, „Hazánk” eșără n’ă înțeles bine: d-l Brote nu provoacă pe Unguri să preciseze ideia de stat maghiar național, ci simplu a arătat că păță acum nici un barbă și politică maghiară cu văză

nu cugetă la fel asupra acestor chestii... Presupune însă dl Brote, că în momentul când Ungurii se vor convinge de sinceritatea dorinții de împăcarea a naționalităților, își vor modera poronile și nu vor dușmani pe cei cari apropiere vor.

Aderenții revisuirii își și urmăresc această țintă și dacă „Hazánk” se arată bucuroasă de tendința Românilor de a se apropia de Dietă, în primul rînd dând informații complete asupra celor ce se petrec între noi, va dovedi aceasta.

Si încă ceva. Zice despre cărturari români că au ajuns aproape în conflict cu sentimentul poporului (care pretutindeni se duce la vot) din cauza că sunt prea — doctrinari.. Când ziarul „Hazánk” nu admite însă concesiuni din partea statului maghiar, nu se arată oare tot așa de doctrinari?

Presă maghiară, care ține să aducă servicii poporului maghiar și patriei, în primul rînd e datoare să nu mai astuie! În fața politicei leale a Românilor a mai ținut tonul de răboire și nimicire las că e fără scop, dar nici cuminte nu ar fi.

M. Sa Regele Carol I. al României în drumul Său spre Abazia să a oprit Duminecă în Viena, unde a vizitat pe M. Sa Imperatul și Rege Francisc Iosif I.

Milioane pentru flota. Nante cu patru ani amiralitatea flotei austro-ungare ceruse 100 milioane pentru construirea mai multor vapoare de răboiu. Banii erau să se dea în rate în decurs de 10 ani. Să făcut însă opoziție și asa proiectul nici nu s’ă discutat. Se spune însă acum că de astă dată se vor cere cu siguranță 117 milioane, pentru construirea a 9 vapoare de mare, două monitoare pe Dunăre și 4 torpiloare. Ziarele maghiare iau deja poziție — contra. Delegațiunile însă, dacă va fi poruncă de sus, vor vota frumos!

Cum se scrie la noi.

Despre limba literară și îndeosebi despre limba scrisă și vorbită de noi, Români din Ardeal, eșără se vorbește mult în timpul din urmă. Si propunerea dlușuluții, făcută în una din numeroasele secțiuni ale „Asociației”, în scopul „uniformizării limbii literare”, va da discuție și extensiune și mai mare. Nici nu se poate altfel. Este la mijloc o chestiune atât de elastică, încât ori și cine își poate permite luxul de-a avea o opinie a sa și a și-o socotii drăptea cea mai bună. Cate capete, atâtă păreri; și cu cât capetele sunt mai puțin orientate, cu atât părările lor sunt de mai puțin folos pentru chestiunea însă.

Dintre acei cu părările nelămurite unii confundă chestiunea limbii, cu literatura în genere. Alții n’au nici o idee clară despre noțiunea limbii literare. Alții eșără nu știu să țină samă de condițiile elementare de dezvoltare ale limbii noastre și discută fără a cunoaște chestiunile analoage din viața altor popoare.

Numai acestei lipse de obiectivitate se pot atribui multele acuzații ce se aduc și mai ales felul cum aceste acuzații se formulează în potriva limbii scrise și vorbite de noi. Numai așa se explică afirmațiunile ciudate ce se ivesc tot mai des.

că limba noastră e o pedeșă în calea unității limbii literare; că tot ce s’ă scrie la noi în timpul din urmă este lipsit de valoare; că limba ziarelor noastre nu se deosebește de felul cum se scria înainte cu patru decenii...

Si apoi tonul în care se scriu aceste exagerări!

Dela C. Negrucci și Etiaide încoace, căi, împreună cu cel dela „Foia pentru minte” discutau tema cea actuală și astăzi, demnitatea polemicilor, căldura și interesul specific național pentru cauza aceasta au scăzut treptat. Alecu Russo în „România literară” dela 1855 începuse deja să fi ironic. Dl Maiorescu, absolut sigur de cauza sa, a dat ironiei un ascuțis și mai simțitor. Ear astăzi unică armă cu care se „combate” este zeflemeaua. Cel mai mult, înțepând cu un publicist de frante și sfîrșind cu nefericitul Erostrat literar, osindit de curând, fac hăz și petrec pe socoteala unei chestiuni atât de serioase, care atinge în noi toți coarde așa de simțitoare.

Meritul direcționii zeflemeiste îl revine mi se pare dluș Caragiale. D-sa și-a făurit un dialect artificial, o limbă, nouă și absolut necunoscută, exagerând influența maghiară asupra modului de-a ne pronunța. În acest dialect al său pretinde a imita graful din Ardeal, ear căteva tipuri hazlii din schitele sale... propagă credința despre existența de fapt a acestui grai. Si pe urma lui Caragiale a venit Teleor și alții de nivelul literar al acestuia din urmă și facând glume în „jargon”, rid de o presupusă greșală, nu pentru a o îndrepta, ci pentru a ride pur și simplu.

Toate acestea fatal au trebuit să producă: înainte de toate oare-care instrucținare între o parte și cealaltă, apoi convingeri gresite și în sfîrșit acea lipsă totală de bunăvoie pentru noi a multora cari își ridică glasul în chestia limbii literare. Si în condițiile acestei nu mai e de mirat, dacă de pildă un Ovreu de pildă, sau ori-e alt străin pripăsit pe-la vre-un ziar din România, se socotește drept un element cultural mai puternic și cu mult superior gazetarului ardelean, numai din motivul că limba scrisă de el e mai... literară.

Dar nu se poate afirma, că poronirea arătată ar fi intenționată și nici de rea credință nu se poate vorbi. E o poronire ce se explică foarte ușor din deosebita dragoste a scriitorului bucureștean pentru tot ce este formă și frasă frumoasă. Imperativul categoric al „Junimel” privitor la formă era: eleganță de stil și o limbă fără cusururi, ca o haină nouă croită după ultima modă. Acest imperativ a triumfat atât pe toată linia, numai cătă astăzi a degenerat în alt extrem, destul de periculos și acela. Forma a început să țină locul fondului; ea să fie totul, — lucru pe care l-am remarcat de curând la doi tineri poeți, provocând cu prea multă brevete de capacitate în raport cu talentul lor și care s’ar putea constata la o sumedenie de alți scriitori, mai mult sau mai puțin reputați, a căror singură insușire vrednică de luat în sămă este corectitatea și frumusețea fraseologiei.

La noi în Ardeal entuziasmul acesta pentru formă n’ă putut pătrunde. Conservatismul nostru pe de o parte, luptele noastre naționale și influențele culturale străine pe de alta, ne-au impiedecat a privi chestiunea limbii literare ca o cestie de... viață. Fără a vedea pericolul național și literar semnalat din atatea părți, ziarele no-

stre au ținut întotdeauna mai mult la principiul ce să vorbească, decât cum să se adreseze poporului. Si până de curând vorba goală și frasă frumoasă era o plantă exotică la noi. Lucrău mai mult cu creerii și cu inimă, decât cu condeul, crezând în vechea vorbă românească:

*Nu-i condeul
Tot temeiul!*

Si când vedem, cum gazetele noastre cu totă limba greoaie în care sunt scrise au străbătut până în păturile cele mai de jos ale poporului, — lucru cu care gazetele bucureștene nu se pot lăuda, — când vedem că ele sunt susținătoarele naționalismului la hotarele cele mai periclitante; când privim de-aprove starea culturală suportabilă a țăranului nostru și superioritatea moravurilor lui creștine și sociale — ajungem la incredințarea, că nu este nimănii în drept a ne face cap de acuzație din faptul că nu știm tiul fruse frumoase.

Prin aceasta am voit să fac numai o constatare principiară, care este în același timp un răspuns acelor ce cred, că limba ziarelor noastre ar constitui nici mai mult nici mai puțin decât un pericol național, din cauza că scriu „provocare” în loc de „somațiune”, „conturb” în loc de „deranje”, „bună ziua în loc de „bon jour”... *

Tripla Alianță.

Cu ocazia întâlnirii ministrului de externe al Italiei Prinetti și a cancelarului german Conte de Bülow la Venetia, neîndoios s’ă pus la cale și afacerea reinoarei tractatului comercial dintre cele două puteri din Tripla Alianță.

Invoiala dintre Franța și Italia, asupra Tripolisului, nu a dat prilegiu de disensiune și de greutăți, ci din contră, atât ziarele germane, că și cele italiene relevă că apropierea Italiei de Franță a provocat multumirea Germaniei, căc prin acea apropiere nu numai că nu se periclitează bunele relații dintre statele Triplei Alianțe, ci din contră, se stabilesc raporturi mai amicale între puterile continentale.

In ce privește însă atitudinea Austro-Ungariei față cu întâlnirea dela Venetia, „Tribuna” din Roma serie cam următoarele:

Își exprimă regretul, numitul ziar, că situația și dispozitivele Italiei în Austro-Ungaria nu sunt aşa apreciate cum ar trebui. Italia foarte ușor poate să satisfacă. În întâiul rând ar trebui să se înțeleagă în Austro-Ungaria că plângerile cetățenilor austriaci și ungari de neam italian fac o dureroasă impresie în Italia, în mod firesc.

Apoi, Austro-Ungaria trebuie să înțeleagă, că nu poate nesocoti interesele Italiei în chestia balcanică, mai ales în ce privește malurile Mării-Adriatice. Interesele celor două state ușor ar putea duce la o comună, dacă în Austro-Ungaria ar exista buăvoiță pentru aceasta.

Giornale d’Italia:

De asemenea se plâng că Austro-Ungaria înțelege greșit interesele Italiei. Mai ales în ce privește invoierea asupra Tripolisului, dintre Italia și Franță, care este o chestie vitală pentru Italia. Dar dacă Viena aceasta nu va vrea să o înțeleagă, auncă probabil că nici chestia balcanică nu va fi Austro-Ungariei spre bine.

Un răspuns la cele petrecute la Venetia, un răsunet la spusele ziare-

lor italiene găsim în „Magyarország”, care după ce se lapădă cu indignare de „epitropia” lui Bülow, spune urmatoarele:

„Monarchia noastră numai aşa se poate invoi ca Italia să ia în primire Tripolisul, dacă steagul nostru comercial i-se va asigura acolo pentru vecie egala împărăşire ca şi Italia. Dacă marile puteri nu o vor aceasta, sau nu ne-o pot garanta, să ne asigure prioritatea în Maroc! Astfel şi în mâinile noastre va fi o cheie, care ne deschide inima Africii; şi va fi şi în proprietatea noastră un teritor, pe care pe baza reciprocităţii îl putem deschide pentru aceia, cări de asemenea ne primesc pe teritoriul lor.”

„Telegraful” și „Drapelul”.

Se ştie, că după „Gazeta” cel care combată mai cu înverşunare pentru autonomia Ardealului, este — „Drapelul”.

„Telegraful” eată cum se miră de acest fapt:

Si mai puțin putem înțelege, cum de toamă organul Bănațenilor, „Drapelul”, s-a făcut cel mai mare apărător al autonomiei Transilvaniei, când știut este că Bănațenii și Ungureni nu pot aștepta nicăun bine dela autonomia Transilvaniei, care și dacă s-ar da, — în felul cum se cere, — cu desăvârșita lor jertfă s-ar putea numai da; și când știut este, că în trecut și Bănațenii aveau pusă în programul lor național autonomia Banatului-timișan, — prefăcut într-un capitatan român, — dar au abandonat postulatul acesta în momentul în care au văzut, că voința Monarchului este să se facă anexarea Banatului la Ungaria??

Când vorbim despre autonomia Transilvaniei ar trebui să ne aducem totdeauna aminte de cuvintele înțeleptului Barițiu, rostită într-o adunare națională, pe vremea când uniunea Ardealului nu era încă perfectă, anume, că: „uniunea e o cheie care aparține Coroanei; și când interesele Coroanei vor cere, ca uniunea să se facă, ea se va face fără să fim noi întrebăți”, — căci mult se poate medita asupra acelor înțelepte cuvinte.

H A Z.

Un galbin pentru un cuvînt unguresc!

Este știut că de curînd în parlamentul din Budapest s'a ridicat cuvîntul pentru a se face un dicționar de cuvintele străine întrebuitate de deputați în par-

ment, — și nimeni din „părintii patriei” nu a rîs.

Incuragiat, se vede de acest nivel lingistic al unui corp politic, „Magyar Szó” în numărul său de Paști dă o listă de 26 cuvînte „străine” cu apelul de a-i se trimite într-un termen fix din partea cetitorilor și similarele „törzsgyökeres”, punînd premiu de căte-un galbin pentru cea mai bună tălmăcire pe ungurie a căte-unui cuvînt.

„Grotesca” „picanterie” a „demagogicului” jurnal ne amintește „catastrofa” traducerii pe ungurie a numirei sarmalelor: „rizselegydisznötetem vagdalványbennélkülli káposztalevélgyíremlényi télvénny”.

Si astăzi oameni serioși?

„Imperialismus”!

— De aceea n'are porcul coarne.

Sfr.

ACADEMIA ROMÂNĂ.

În sesiunea generală de acum Academia are de acordat trei premii pentru opere publicate și patru pentru lucrări asupra unor subiecte puse la concurs.

La concursurile acestor premii s-au prezentat următoarele publicații și lucrări:

La primul *Nasturel Herescu* de 4000 lei. — Teohari Antonescu: Lumi uitate; C. Broșteanu: Salinele noastre; I. L. Caragiale: Momente; M. Codreanu: Diafane; Ion Gorun: Câteva versuri; St. O. Iosif: Patriarhale și Române; I. Mihalyi: Diplome marămușene; M. Nicolescu și G. Ioneanu: Harta istorică a României; I. Pop Reteagul: Nuvele; Sorcovă: Clipe de repaus; Gr. Tauțan: Filosofia lui Platon.

La premiul statutiei *Lazdr* de 5000 lei. — Ecaterina Arbore: Mama și copilul; Gh. Drăguț: Studiu asupra viticulturii; Gazela: Memoriu asupra unui balon dirigibil; Dr. Manicatide: Despre tusea convulsivă; V. C. Manteanu și C. Roman: Vinurile României; Dr. Niculescu: Despre dentistică; Aurel Onciu: Dreptul administrativ roman; Dr. Samfrescu: Amputations ostéoplastiques expérimentales; Varlam Ghîțescu: Balonul cu cărmă; Dr. Urbeanu: Îmbunătățirea alimentației branului român; Dr. Urechia: Igiena.

La premiul *Adamachi* de 5000 lei (divisibil). — I. Adam: Răscire; Ilie Bărbulescu: Cercetări istorico-filologice; Florian Becescu: Vise și lacrimi; Borgovau: Ioniș; L. Dauș: Egle; Găvănescu: Elemente de psihologie; Ernest Gheorghiu: Vînătoarea în România; Em. Grigorovița: Românii în monumentele literare germane medievale; Marinescu Ilie: Treptele didactice formale; Moise Pacu: Elemente de morală; C. Petruțaru: Imposibile române; Radu Rosetti: Cele din urmă; Vlahuță: România pitorească; Iuliu Zane: Proverbele românilor.

La premiul *Adamachi* de 5000 lei (divisibil). — I. Adam: Răscire; Ilie Bărbulescu: Cercetări istorico-filologice; Florian Becescu: Vise și lacrimi; Borgovau: Ioniș; L. Dauș: Egle; Găvănescu: Elemente de psihologie; Ernest Gheorghiu: Vînătoarea în România; Em. Grigorovița: Românii în monumentele literare germane medievale; Marinescu Ilie: Treptele didactice formale; Moise Pacu: Elemente de morală; C. Petruțaru: Imposibile române; Radu Rosetti: Cele din urmă; Vlahuță: România pitorească; Iuliu Zane: Proverbele românilor.

La premiul statutiei *Lazdr* de 5000 lei (divisibil). — I. Adam: Răscire; Ilie Bărbulescu: Cercetări istorico-filologice; Florian Becescu: Vise și lacrimi; Borgovau: Ioniș; L. Dauș: Egle; Găvănescu: Elemente de psihologie; Ernest Gheorghiu: Vînătoarea în România; Em. Grigorovița: Românii în monumentele literare germane medievale; Marinescu Ilie: Treptele didactice formale; Moise Pacu: Elemente de morală; C. Petruțaru: Imposibile române; Radu Rosetti: Cele din urmă; Vlahuță: România pitorească; Iuliu Zane: Proverbele românilor.

GRIJEA VINE...

Grijea vine, seacă și amară,
Povestind cu glasul răgușit.
Vorba ei e plină de ocară,
Când reacără timpul prăbușit:

,Fire lungi de rază nu mai țes!
Rind pe rind se rup, se încalecă,
Să cu ele gădui dulci alese
Palide se sting, se prăpădesc.

Ce folos s'aprinz! În sfîrșit focul?
Nu'neșlizit de el, ci ars rămas...
Te-a lăsat, s'a dus zimbind norocul,
Ce în taină dornic îl chemas...

De-o veni, ca ear să-ți mai zimbească,
Alb, la cap cu flori împodobit:
Nici un farmec nu te stăpânească!
Mâne-i veșted, azi ce-l înflorit...!“

Zice grija... Sufă vînt de iarnă
Peste ale primăverii florii...
Peste suflet gheăță vrea să-ștearsă:
Vis frumos! Să te desfacă — să mor...!

Dulce vis! Ah vîno încădăta!
Zugrăvește-mă splendidul noroc!
Varsă ear în inima 'ngheță!
Dulce nedestăinuitul foc!

Vino inger al vieții mele
Să ne țesem visul cel frumos:
Să se 'nalte tremurând la stele
Al iubirii dulce glas voios...!

Peară grijea palidă și seacă,
lar e plină inima de foc!
De să se stingă, ce ne pasă, treacă
Lumea 'ntreagă cu al ei noroc...!

Când la dulcea, splendidă visare
Rumpe-i se-va cel din urmă fir:
Să se sină în caldă sărutare
Ineca-vom ultimul respir!

Raze stinse, — noi ne vom ascunde
Lângă olală-n umbra din morment,
Adormind, din nou ne va cuprinde
Visul nostru sfânt de pe pămînt... .

Pe morment vor crește floricele...
Inchinare de zefir ușor:
Tainic lumii povesti-vor ele
De iubire și de dulce dor...!“

Arad, 1902. Alax.

CLEOPATRA.

R O M A N

de

H A G G A R D R I D E R.

Traducere de *Hero*.

Cleopatra se opri și la vorbele ei măndre se auzi în sală un murmur de placere. Numai Dellius își întinsese brațele, ca să respingă aceste vorbe.

Dar numai acum veni sfârșitul!

— Nobile Dellius! Aproape ne-ar face plăcere ca aici să punem stăvili limbii no-

Pacea anglo-bură.

Despre călătoria guvernului din Transvaal la Pretoria „Corr. Nederl.” aduce următoarele:

1). La ultima intorsătură a făcut inițiativa guvernului englez, pentru că situația Burilor pe câmpul de luptă astăzi e mai favorabilă decât oră cand. Este deci adevărat, că situația strâmtorată alui Schalk Burger a provocat pertractările de pace.

2). Scopul călătoriei guvernului transvaalic a fost o parlamentare pregătită, dar neobligatoare.

Pertractările de pace nu se pot face fără colaborarea delegaților burilor din Europa. Baza încheierii păcii este: independența absolută a republicelor sud-africană și amnistie pentru resculații din Capland.

Din Londra vine stirea, că regelui Eduard s'a exprimat că dorește să se încheie răsboiul cătă mai curând.

Schalk Burger e gata să trateze în oră ce imprejurări și e dispus să prezinte Englezilor condiții cu mult mai favorabile decât cele de până aci, în credința că și Englezii vor oferi Burilor avantajii cu mult mai considerabile.

Cercurile guvernamentale din Londra conchid, după dovezi sigure, că în cel mai scurt timp se va încheia pacea. Burii au cedat foartă mult — se zice — din pretențiile lor de părăci; dar guvernul numai Mercurea viitoare va publica buletinul oficial asupra pertractărilor de pace.

NOUTĂȚI.

ARAD, 31 Martie n. 1902.

Înmormântarea A. S. S. Principesa Maria De Wied. Înmormântarea A. S. S. Principesa Maria de Wied s'a făcut Joi 27 Martie la orele 4 după amiază, în cimitirul princiar Monrepos din Neuwied. Înainte de înmormântare, un serviciu funebru a fost celebrat la castelul Segehausen. Au asistat la acest serviciu: A. S. Principalele de Wied, M. S. Regina României, M. S. Regina Suediei, A. S. Principalele Nicolae de Nassau, M. S. Regele Würtembergului, A. S. R. Principalele Mostenitor de Hohenzollern. A. S. Principalele Predorice Carol de Hessa, asistă ca reprezentant al M. S. Împăratului Wilhelm. M. S. Regina Olandei era asemenea reprezentată.

Societatea pentru fond de teatru român. Comitetul Societății a ținut la 11/24 Martie ședință în Brașov sub presi-

diul președintelui Iosif Vulcan, luând parte vicepreședintele Virgil Onițiu, secretarul Dr. Iosif Blaga și casierul N. Petra-Pătrescu. Secretarul a raportat că din cel de însă rugăți a primi sarcina de bărbății încredere au răspuns până acumă doar înăuntru și anume d-nii: Dr. Val. Băniște din Lugoj și Dr. Emil Cristea din Sibiu. Acești a raportat despre tipărind Anuarul Societății, care se va tipări în Brașov și pentru care a intrat de material interesant privitor la debutul trupei ambulante Petculescu. În fine s'a discutat executarea hotărîrilor din Șimleu și s'a luat hotărârea că în Maiu să se țină în cheamă astăzi o conferință. Totodată s'a fixat locul unde ar dori comitetul să țină viitoarea adunare generală și s'a decis a face pași în privința asta.

Croatii se pot lăuda cu un succese în stărîună lor de a-si largi neastăncatul de guvernul ungár. O străduință de frunte le e, ca o mai mare parte din veleții țării, să le poată ei, independent, folosindu scopuri din lăuntru ale țării lor. acum sunt în ajanul încheierii unui nou pact cu Ungaria, prin care li-se vor spori Crăciunii venite independente cu *trei milioane coroane la an*.

Sfîntirea mănăstirei din Sinaia. Eforia spitalelor civile, proprietara Sinaia a restaurat mănăstirea dela Sinaia. Sfîntirea se va face în 15/28 August, fiind să făță toată curtea regală. Din incidentul acestuia vor aranja acolo marii serbi; se va bate și o medalie comemorativă.

Un artist din Lugoj, Dr. Liviu Tempea, originar din Lugoj, actualmente doctor în medicină la facultatea din București, debutat de curînd într'un mare concert la Ateneul din București. Concertul a fost patronat de M. Sa regina României și au cântat exclusiv bucătăile musicale ale talentului compozitor român Scărătescu. acest concert dr. Liviu Tempea, un excelent pianist, a secerat aplause furtunăsoase, execuție cu rara îndemnare punctelor mai grele și mai frumoase. Felicitările pe talentul artist, care, pe cum auzim, este conduceștorul unui cor ardelean, cu numele „Doina”.

Consistor plenar, serie „Bis. și Și” s'a ținut la 16/29 Martie, desbatând următoarele obiecte: 1) Raportul comisarului consistorial Ioan Ig. Pap despre înființarea protopresbiteratului Aradului; se înțelege că înainte de ce s-ar putea prezenta la consistoriu, se va deschide o școală de învățători; 2) Pentru alegerea unor deputați mireni pentru sinodul episcopal, unul în cercul Birchiș altul în cercul Chisineu, — se aleg comisari: la Birchiș dr. Ioan Suciu, la Belinț dr. Petru Tătăru; 3) Modificări referitoare la regulamente din 1884 pentru alegerile de deputați și

mărești cu degetul împodobit cu picături scumpe, — dă-mi voe, oh stăpân! Egii să-ți mulțumească din inimă, pentru ceste vorbe afabile...

Nu dormi mulțumirea ta, nobile Dellii și nici nu e treba ta ca să dojenesci servul nostru, il întrerupse Cleopatra subru. — Nu primim mulțumiri numai gura lui Antonius. Du-te la stăpânul tău și spune, că înainte de ce s-ar putea prezenta se cavine pentru a ne primi pe încreștiile noastre vor fi deja în urma corăbiile noastre.

Aici se auzi din nou murmurul, inima mea palpita de sentimentul victoriei. In pauza ce urmă Dellius vorbește din nou: — Așa dară stăpâna Egipetului solia de răsboi?

— Nu răspunse Cleopatra, — sole de pace. Fii atent. Am zis că nu mergeri la el să ne desvinovățim, și nici nu mergem. Dar — și Cleopatra acum zimbi pentru prima oară — da-ne dacă cu plăcere — și înăuntru că mai îngribă cu prietenie regească, ca să legăm cu el prietenie de stat pe teritoriul Kidnoeului.

Eu auzind aceste vorbe m'am indignat. Am auzit bine care?

... Așa-știi tine Cleopatra jurământul... Si ne mai putădău-mă reține, îmi ridică cuvîntul și strigai:

— Oh regină, aduți aminte! ... — Liniste, sclavule, zise Cleopatra — Cine și-a dat voe să te amestece în statul nostru? Tu găndește-nu numai la stelele tale, căci chestiile lumelui încredibile domnilor lumelui!

Mă dădu înăuntru rasină, și acum văzut din nou pe față Carmionei acel zimbit triumfator, care imediat luă expresia comătării pentru cădereea mea.

— Si acum, că acel fermecător gurăliv și-a primit îndrumarea, zise Dellius, și

dali: s'au făcut propunerile la Sinod, pentru modul sigilării plicurilor cu ciară ori ostie, precum s'a stabilit în responsabilitățile oficiale parochiale și a factorilor cără concurg la alegere. 4) Se dau datele cerute de măritul Congres, la conclusul Ven. Consistor mitropolitan Nr. 67 M/1902 în privința înființării a două episcopii noi. 5) În ceea ce privește obiectelor cără aparțin la competența planului consistorial în eparchie, — s'au stabilit obiectele aparținătoare consistorului plenar. 6) Relativ la îndeplinirea protopresbiteratului Radnici să decide a se regula raporturile parochiei protopresbiterale.

Greva în Fiume. După lucrările fabricii de mașini Lazaras, au declarat grevă și mecanicii și fochiștii dela societatea de navigație Ungaro-croată. Vasele societății, care faceau servicii pe linia malului măreș, sunt nevoite să stea în port. Situația e îngrijitoare. Pe străde se îngăduiesc mulți de oameni. A fost comandată armata la fața locului.

E probabil că la 1 Aprilie se declară greva generală.

Bănuind pe dl Dr. Iustin Suciu, profesor la seminar că d-sa ar fi autorul articoului în care *plagiatura* comisă de dl Hamsea a fost asternută pe două coloane, bănuală fără temei, leib-organul din Timișoara a dlui archimandrit sa năpustit cu o serie de articole asupra tinerului profesor, scriind căte verzi și ușcate asupra activității dlui Suciu... Profesorul Suciu, are, într-adevăr, un mare păcat în fața dlui Hamsea și consorții: e frate cu avocatul Dr. Suciu, care a fost un adevărat buzdujan întrădărimea sistemului reprezentat de dl Hamsea.

Anul 1848 în Bucovina. Ciclul de prelegeri la „Junimea”, societate română în Cernăuți, s'a deschis Dumineca prin prelegerea dlui G. Tofan: „Anul 1848 în Bucovina cu considerarea meritelor familiei Hormuzachi”. Prelegerea a constituit, zice „Despre”, o reprivire în trecutul nostru național din Bucovina, reasumând pe baza isvoarelor cunoscute mișcarea din jurul anului 1848, dela care datează renașterea noastră națională. A fost atins programul politic formulat de frații Hormuzachești în ziarul „Bucovina”, activitatea politică a lui E. Hormuzachi, ajutat de deputatul M. Bodrăescu, s'a atins tabloul vieții din casa Hormuzacheștilor din Cernăuța, asilul refugiaților din Moldova și activitatea științifică și literară a lui Hormuzachi și A. Pumnul. Prelegerea a durat peste o jumătate de oră, fiind la sfârșit viu aplaudată de publicul adunat — un număr frumos de dame, mai multe persoane distinse și tineret mai ales universitar.

„Severinea” Societate comercială pe acțiuni în Caransebeș și-a întinut în 27 Martie 1902 st. n. la orele 11 înainte de amiază în Sala Comunității de avere a IV-a adu-

XX.

In fine când toti se depărtau, mă întorsesi și eu să plec, când un eunuch mă lovi dur pe umăr și l-am zis; să mă duci în fața reginei.

Cu o oră înainte acest stăgar s'ar fi sărat în genunchi înaintea mea; dar adineaoară era și el de față, și acum mă trăca — aşa slab de suflet și sclavul — cum obicitușe lumea să trătesc cu cel căzuț: disprețitor.

A cădea după ce odată am fost marți, și egal cu a face cunoștință tuturor rușinilor. Nefericiți sunt dărăciul marți, căci pot cădea!

M'am răstătit cu vorbe atât de furioase. Înălțăstea, și sărit ca un câne la spatele meu. Era eu am înaintat spre odaia de alabastru, încât cel dela ușă mă și lăsă să intru.

In mijlocul odăii, aproape de fintăna sărițoare, ședea Cleopatra, cu ea era Charmon și domnișoara grecă cu numele Iras, Merira și încă alte domnișoare de onoare.

— Mergeți le zise, Cleopatra. — Vo-ace să vorbesc cu astronomul.

Ei și ne lăsă singuri. — Stai acolo și se Cleopatra, ridicându-și mai întâi față. — Nu te apropia de mine Harmachis, — nu mă încred în tine. Probabil că ai săciu rost de un alt pominal... El și ce ai putea să mi spui? Cu ce drept ai îndrăsenit să te ameagăci în vorbirea mea cu românul?

Simțiam stăgele că-mi circula prin vine ca o furtană; inimă-mi era cuprinsă de empatiune și furie. (Va urma).

nare generală ordinată — fiind present un număr considerabil de acționari, prin ceea ce s'a arătat un viu interes față de întreprindere. Raportul Direcției și bilanțul pe anul 1901, precum și raportul comitetului de supraveghiere, din care se vede progresul, ce l-a făcut Societatea în timpul scurt a existenței sale să luat cu placere la cunoștință; propunerile comitetului referitoare la redistribuirea profitului curat realizat în anul 1901 conform bilanțului publicat deja s'a primit și atât direcției, cât și comitetului să dat absolutoriu; în comitetul de supraveghiere s'a ales d-niș Ioan Thopal, maior pensionat, Grigorie Vădraru, căpitan pensionat, Traian Barzu, asesor consistorial, Ioan Marici, croitor, iar ca membri suplinitori d-niș Nicolae Popovici, comerciant și Valeriu Pop Bociat, practicant de forestier.

Reuniunea invățătorilor gr. or. din dieceza Caransebeșului, a convocat adunarea generală ce se va ține în Bocșa-montană; Joi în 21 Martie (8 Aprilie) a. c. în localul școalei române gr. or. d-n loc după următorul Program: 1. Dela 8—10 oare a. m. participare la prelegerile practice din școală subscrisele. 2. După demiterea școlilor deschiderea adunării. 3. Constatarea celor prezente și a invățătorilor absenți. 4. Discușii și critică asupra lecțiunilor ținute. 5. Cetarea cercularului comitetului central. 6. Temele recomandate spre elaborarea principiului de sub Nr. 10 ex 1901, care vor fi insinuate înainte de deschiderea ședinței și în special tema: „In ce mod poate concurge școala pentru a influența spiritul de economisare la băieți”, ce va fi premiată cu un galben din partea dlui Ioan Budințan. 7. Încassarea taxelor curente și restante. 8. Reconstituirea despărțimentului. 9. Designarea localului pentru proxima adunare. 10. Propunerile. 11. Alegerea comisiei autentice școare.

Prințul Adalbert, al treilea fiu al împăratului Germaniei, va întreprinde căt de curând, în calitate de ofițer al național-școală „Carloca” o călătorie în Statele-Unite. Dupa stările din New-York, Prințul va sosi acolo pe la 28 Aprilie st. n.

Capitanul bastimentului „Carloca” va însoții pe Prințul Adalbert la Washington unde va fi primit de către președintele Roosevelt.

La Washington a sosit deja un portret în mărime naturală a Prințului Adalbert, trimis de împăratul Wilhelm. Această portret a fost așezat în salonul diplomatic.

Concertul tinerimel școlare gr.-or. din Comoriște, aranjat în ziua de 24 Februarie a reușit foarte bine. Având fericirea de a fi prezent la aceasta, am rămas surprins de succesul obținut de tinerimea școlară, de sub măna hărnicului învățător A. Jianu. S'a jucat piesa: „O școală” în care îl era mai mare dragul să auzi pe micuții școlari cum combăteau mai multe rile ca: boala, lenea, necercetarea școalei, fala și prozia. S'a juosit dialogul „Sergentul și regrutul” de doi elevi, producând mare brăz. S'a cântat: „Mamă” duș, „Cea din urmă noapte a lui Mihai eroul”, terțet de Stefănescu.

Unul dintre cei de față.

Serată-reprezentărie în New-York. În cursul acestei ierne a avut loc la New-York, în saloanele dnei și dlui Grederic S. Goodvin, ziarist, o prea frumoasă serată-reprezentărie românească. S'a reprezentat pe o scenă improvisată „Serbarea Paștilor în România” și „O nuntă tărănească”, cu toate dansurile naționale. Ca uvertură orchestra a executat „Nunta tărănească” de Louis Wiest, apoi diferite arii românești și valsuri de Ivanovici. Totuși invitații, vre-o 200 la număr, purtau costume românești. Ziarele americane au scris lungi dări de seamă, însoțite de ilustrații, asupra acestei sărbării, care a avut un succes din cele mai desăvârșite.

Venitul porturilor române din taxa de o jumătate la sută și din acela de cheiagiu, în cursul lunii Februarie 1902, a fost de lei 164.831.85. În aceeași lună din anul trecut acest venit a fost de lei 69.144.44. După cum se poate vedea, rezultă o diferență în plus de lei 95.687.41, în comparație cu lana corăspunzătoare din anul trecut 1901.

Monumentul Victor Emanuel din Roma. Primul rege al Italiei unite i-se va ridica un splendid monument. De antea de judezătă se înțelege că se va edifica din cause materiale și

numai întinsul loc îngădăit lăsă a se vedea dimensiunile marii op. Victor Emanuel II în fine a făcut ear posibilă continuarea lucrărilor care le-au și început îndată. Parlamentul a votat 8 milioane lire care vor fi în cinci ani folosite. Cu aceasta au făcut posibilă edificarea numai la două treia parte pentru terminarea definitivă a monumentului mai trebuie încă opt milioane lire. Dacă parlamentul din 1905 va vota și aceasta mare sumă, monumentul va fi gata în 1912. Dacă la toate acestea mai luăm și sumele care s'au dat sub Umberto atunci spesele monumentului vor trece și peste 25 milioane lire. Arhitectura și sculptura modernă italină, după cum se poate judeca din părțile până acum terminate își va cere cea mai frumoasă victorie în acest colosal op.

Cea mai mare locomobilă. Fiind cea mare, natural America e locul natal. Pe regele locomotivelor îl onorează dincolo de ocean sub numele „The Shenekody”. Mașina e de o dimensiune și putere impunătoare; e înălță de 6 metri și lungă de 24 metri. Pondul e de 1956 mări metrici. Are ce ridică și-a când se odihnește pe ea astă și sigur. Această puternică aparține de regulă transportării grâne. E așa de tare încât biruie cinci suje vagioane încărcate cu grâne cu aceasta povară ușor ar putea emula cu mașina de cafea vicinală. Lungimea unui tren cu 500 văsuri ar fi întocmai trei kilometri și ar începe pe ea productul a cinci milioane de păment.

Complotul lui Czolgos. Se deosește din New-York: Așa să vede că autoritățile au prins pe ucil dintr-un complot lui Czolgos, ucigatorul lui Mac Kinley. Seriful din orașul Barbă-lăsat care se află în statul Vis consin anunță adeocă, că un individ cu numele Stenimann, care a fost transportat la el pentru îndeplinirea închisoarei, a mărturisit că l-a ajutat pe Czolgos la atentatul în contra lui Mac Kinley și că statea gata cu două revorvere încărcate la casul când atentatul lui Czolgos n'ar fi succes. Stenimann a spus și aceea, că atentatul a fost hotărît de anarchiști.

Expoziție de căni. Societatea maghiară regniculară de cultură cănilor a deschis Dumineca expoziție de căni în circul gradinei zoologice din Budapesta. Cel mai interesant exemplar este un căne-vulpel născut din încrucișarea unui căne „uscar” cu o vulpe. E adus din Sibiul, de proprietarul său Fehéry Gyula.

O călătorie gratis. Dumineca trecută calfa de templier Fr. H. H. a călătorit gratis dela Vîrșeș la Seghedin. El s'a suit înainte de plecare trenul pe acoperișul unui vagon și s'a calcat acolo de-alungul acoperișului, așa că nu l'au observat conductorii, nici chiar când s'a suit să aprindă lămpile. Vîzându-se neobișnuit, după o călătorie de căteva ciasuri s'a ridicat și sezeș și a consumat cina (slăină și pâne), apoi căsă și alunge următul a început să fluere. Pasagerii din vagon — era un vagon de cl. I — nu puteau dormi de flueratul calfei și au protestat la conductor. „D-le conductor, aici nu ne putem odihni de loc, fiind că în compartimentul vecin cine va flueră mereu.”

— D-le conductor, nu se poate, în compartimentul vecin este un episcop, acela doar nu va flueră? În cel din stânga sunt două doamne bătrâne, nici acelea nu flueră. Nimănui nu i-a trecut prin mintă, că flueratul poate se vină de de asupra, până într'un târziu. Căutând atunci conductorul pe coporii, a găsit pe Hahnel. — Ce cauți aici? — D-le conductor — răspunse Hahnel — sunt băiat sărac, n'am muncă, nici ban, de ce să umbl vagabondând prin târziu, m'am gândit să mă întorc acasă așa. — Conductorul ajungând la Seghedin l'a dat pe măca poliției.

Cei mai bătrâni oameni din lume. Isaia Rodofsky, de origine rusă, al cărui tată a trăit 120 ani, astăzi e de 136 ani, e tare, mare, vede bine și fumează mereu. De cănd e n'a fost bolnav. Muere cea mai bătrâna din lume e Hollisfield Nancy și e de 117 ani. Trăește în America.

Felurimi.

Reclama americană. — Chicago a fost anul acesta năvălit de purici.

In biserică, în cafenele, în biruri, în teatre, nu se vedea decât oameni ocupanți de a se apăra de atacurile acelor purici.

Spre a-i extermina, s'a recurs la toate pulberele posibile; dar remediu, în loc de a folosi, a înrăutățit situația, căci, în loc ca să dispară, puricii se înmulțeau în proporție alarmantă.

Unii atribuiau acest fenomen căldurei excesive, altii cicloanelor dela Sud și altii influenței unor pete din lună.

Pe când lupta contra puricilor era mai înverșunată apărărea pe neașteptate prin toate unghiiurile orașului manifeste, anunțând vinzarea unei pulbere exterminatoare, cu un efect repede și garantat. Fabrica informă pe cetățeni că depusese o sută mil dolară la o Bancă, obligându-se de a da acea sumă unei opere de binefacere dacă în timp de o săptămână purici nu vor dispărea.

Acest anunț și-a avut efectul dorit. Impunări de curiositate și de disperare, toți locuitorii din Chicago alergă să cumpere nouă pulbere; și eată că, după câteva zile, orașul fu salvat de purici și pașnicii locuitorii putură dormi în liniste.

Alții fabricanți de prafuri insecticide deschiseră o anchetă, spre a descoperi cauza acestui mare succes. Si secretul fu descoperit.

Fabrica minunate pulbere, mai înainte de a pune în comerț nou produs, a crescut în secret, într'un local anumit, mai multe milioane de purici. La un moment, s'a dat drumul acestor purici în oraș.

După aceea fabrica a pus în comerț noua pulbere.

Origina berei. Dăm căteva amănunte în această privință după un studiu publicat în Alouata, cu titlu „Tariile archeologice berăi”, de către un alsacian cu numele Ferdinand Reber: Theophraste și Diodor, din Sicilia, istorisesc că egiptenii preparau „vin de orz”, deci el beau bere și cel doi sicilieni dau berei o origine egipteană. După toate probabilitățile, faraonii au avut berăriile lor la Pelusa. De asemenea Xenofonte semnalizează berea cu 400 de ani înainte de nașterea lui Christos. Cesar și Tacit ne istorisesc că germanii n'aveau vin, ci beau un fel de beutură fabricată din grâu fermentat. In veacul de mijloc, berea era o beutură de menaj și ea se fabrică în casă. In Bavaria, Trising ne semnalizează berea pe la 860—890. Orașul Gardelegen, care și astăzi este centrul de cultură a orzului, are un mărunte de orz drept marcă a sa. Orzul n'a fost întrebuită peste tot în aceeași epocă la fabricațiunea berăi. Anglia întreprăseseră chiar prin secolul XV-lea și XVI-lea a se consuma beuturi provenite din orz.

Talismanele Suveranilor. Toate casele vechi de suverani posedă una sau mai multe reliqui, pe care le consideră ca talismane. Intrădeve să neamăză pătrisia lui Napoleon I. Curtea Prusiei ține cu religiositate o păreche de pantaloni de piele gri pe care primul Hohenzollern, Frederic, i-a purtat când a intrat în marchizatul de Brandenburg. Afară de acești pantaloni, se conservă la Potsdam Sans-Souci, bastonul pe care Frederic-cel-Mare îl purta la lupta dela Rosbach. El a murit cu acel baston în mână, stând pe un fotoliu și refuzând de a merge să se culce în pat. Cassa Romanoff păstrează unelele de lemn ale împăratului Petru-cel-Mare. Si talismanul Casei de Habsburg e o potcoavă, pe care calul contelui Rudolf a pierdut-o în momentul în care deputații Reichstagului au ieșit înainte spre a-i anunța alegerea lui ca împărat al Germaniei.

Red. respons. Ioan Russu Sirianu. Editor Aurel Popovici Barcianu.

Banca generală de asigurare mutuală.

„TRANSILVANIA“

IN SIBIU.

asigurează pe lângă cele mai favorabile condiții:

1. în contra primejdiei de foc și de explozii; clădiri de orice fel, mărfuri, produse de câmp, mobile și a.;

2. pe viață omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitaluri în casul morții și pentru terminuri fixate, de zestre și de rente.

Deslușiri se dau, și oferte de asigurări se primesc din comitatele: Arad, Bihor, Bihor, Cănađ, Caraș-Severin, Timiș și Torontal

Agentura principală din Arad.

Strada (Széchenyi Nr. 1. casa lui avocat Dr. Virgil Bogdan etajul II.) precum și prin agenturile cercuale și speciale.

423 - 70

„Nădlăcana“

institut de credit și economii, societate pe acțiile în
NĂDLAC (Nagylak) comitatul Cienadului.

Fondată la 1897 cu un capital social de 100.000 coroane în 1000 bucati acțiile à 100 coroane.

Acordă: credite personale pe cambii, credite pe cambii cu acoperire hipotecară; credite pe obligațiuni cu covenanți și împrumuturi pe amanete și efecte publice.

Primeste: depunerile spre fructificare, după care institutul plătește contribuția erarială; iar deponenții primesc după banii depuși 5% interese.

545 - 50

Directiunea.

Deschidere de cafenea.

Am onorul să aduc la cunoștința On. public, că în locul vechiului restaurant „Vadember“, strada Deák Ferencz, azi în 29 Martie a. c., sub firma

„Europa“

deschid

CAFENEÀ,

care intru toate va corespunde pretențiilor timpului. — Îmi iau voia să amintesc totodată, că experiența mea de peste două decenii, câștigată pe acest teren în orașele mai mari din provinția, ear' în ultimul deceniu în cele dintâi cafenele din capitală, atât ca prim-chelner și conducător de cafenea, cât și mai târziu ca proprietar de cafenea, — îmi face eu puțină să corespund pretensiunilor Onoratului public.

M'am îngrijit apoi de un

BUFET,

unde servesc punctual cu cele mai bune beuturi reci, atât din patrie, cât și din străinătate.

Rugându-mă de sprințul valoros al On. public, sunt
Arad (strada Deák Ferencz), 29 Martie 1902

Cu distinsă stima:

739 2-3

TÓTH IMRE,
proprietarul cafenelei „Europa“.

Lucru solid, durabil și elegant. — Marfa gata din materialul cel mai bun.

Sistem nou
la favorul fotografiării gratuite în marea și bogata prăvălie a lui

PORTER VILMOS

ARAD, piața Libertății în edificiul renovat al porții-de-fer.

Vânzare en gross și en detail. — Prețurile cele mai ieftine.

Pentru ca să înlesnesc răspândirea fotografiilor în mărime naturală, cu începere de azi introduc în prăvălia mea următorul sistem nou: Casseta mea va estrada publicului chitanță despre toate cumpărările, fie acelea ori căt de neînsemnate, și îndată ce cumpărările se urcă la suma de 20 coroane

dăruiesc cu totul gratis, după orice posă, un portret în mărime naturală înalt de 65 centimetri, lucrat artistic și fidel, având a se plăti 3 coroane numai pentru imposantul cadru de hârtie al posei.

Nu trebuie, prin urmare, să cumpăra deodată

în preț de 20 coroane, pentru ca On. mei cumpărători să dobândească o posă în mărime naturală, ci cumpărarea se poate face și în rate; pe o fotografie pot să figureze două sau și mai multe persoane!

Pentru sesonul balurilor secția prăvăliei mele de mode atât pentru bărbați, cât și pentru dame, e înzestrată excelent. Pentru serate și petreceri recomand obiectele mele de tombolă, foarte variate și interesante.

Arad, la 1-a Ianuarie 1902.

Cu stima distinsă:

PORTER VILMOS,

Mare prăvălie în piața Libertății, în edificiul renovat al porții-de-fer.

648 - 18

Mare deposit de pălării bărbătești în calitatea cea mai fină din fabricile cele mai renumite.